

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quarta. De Differentia propriissima primò intentionaliter sumpta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

non facit per quale quod est differentiae proprium, sed in quid: quia animal non praedicatur in quale, sed in quid.

DICO 2. *Divisio haec non est alicujus univoci in univocata: sed analogi, in analogata.* Ita Doctor ipse q. 23. universal. & probatur cum eodem ex I. d. 29. q. unica. Quia ei quod est simpliciter tale, & ei quod est secundum quid tale, nihil potest esse commune univocum, sed differentia essentialis facit simpliciter differre, sicut constituit rem in esse simpliciter, accidentalis verò facit tantum differre secundum quid, sicut hoc modo tantum rem in esse constituit, ergò in communi ratione differentiae convenire nequeunt univocè, sed tantum analogicè. Confirmatur, Quia differentia essentialis verè contrahit genus, & cum eo unum per se constituit, accidentalis verò minime, quod enim per eam perficitur & determinatur, habet se per modum subiecti, non verò generis, ergò. Confirmatur secundò Quia nec omnes differentiae propriissimae conveniunt in aliquo conceptu communi univoco ipsis, quod tamen requiritur, ergò, probatur ant. quia sunt primò diversae, ergò.

Dices. Differentiae conveniunt in conceptu univoco, quòd omnes faciant differre, ergò ab ipsis potest aliquis conceptus communis abstrahi: R. dist. ant. in aliquo conceptu abstracto determinato importante realitatem aliquam nego ant. in conceptu aliquo confuso & minus clarè cognito, sine importatione alicujus realitatis, concedo ant. & nego consequentiam. Itaq; quemadmodum dixi supra de differentiis individualibus, ita hic quoq; est dicendum.

QUAESTIO IV.

De Differentia propriissima primò intentionaliter sumpta.

Quoniam Porphyrius in suis supra re-
 latis quatuor definitionibus differentiae primò
 intentionaliter sumplit, particularia ejus mu-
 nera tetigit & explicuit, quae nonnullas invol-
 vunt difficultates: idèd abs re non erit, de his-
 dem numeribus aliquid agere, quoniam nullus
 pro eis congruentior locus assignari potest.
 Primum itaq; munus differentiae est dividere ge-
 nus, quod munus Porphyrius insinuavit per defi-
 nitionem tertiam, dum dixit eam esse quae dividit
 ea, quae sub eodem genere collocantur: hinc contro-
 vertitur & quaeritur, quomodo differentia divi-
 dat genus? Secundum munus differentiae est ut
 eum genere constituat speciem, quod Porphyrius
 per primam definitionem declaravit, dum dixit
 differentiam esse, quae species excedit genus, vel abundat
 genere, ut alii legunt, quia ut notat Doctor q. 27.
 universalium, sensus est ejus, differentia est quae
 cum genere constituit speciem ita quod ibi po-
 nat species, ut correlativum differentiae in
 quantum species est constituta & differentia
 constitutiva. Imò per quintam definitionem
 veluti prioris declarativam magis lucidè ex-
 plicavit. Tertium tandem munus est, ut
 differentia essentialiter distinguat speciem, quam
 constituit, ab alia, quod munus Porphy-
 rius per quartam definitionem proponit, dum
 inquit esse illam, quae differunt essentialiter inter se
 F. Amandi Hermann Logica.

singula, unde hic quaeritur, an differentia inclu-
 dat in se genus quod dividit, & differentiam
 superiorem cui subordinatur, verbi gratia num
 rationale in suo conceptu includat animal, vel
 sensibile, si namq; includit, non poterit dici ra-
 tio differendi magis quam conveniendi, quòd
 si verò non incluserit tunc erit vera ratio differ-
 endi & per quartam definitionem bene expli-
 catur hoc differentiae munus, quae omnia figil-
 latim examinabo, & particularibus decidam
 conclusionibus, hoc praenotato quòd nullibi
 mentio aut intentio sit aliquid dicendi de dif-
 ferentia, prout secundae subjacet intentioni, sed
 de primò intentionaliter capta quare.

DICO I. *Genus consideratum in statu reali
 existentiae dividitur à differentia divisione reali, non
 quidem illud in partes scindendo, sed determinando il-
 lud, in statu vero existentiae objectivae non nisi per in-
 tellectum.* Haec est Scotistarum communiter; Pro-
 cius intelligentia notandū ex supra dictis disp.
 I. Genus considerari posse dupliciter, primò in
 statu reali existentiae eo modo, quo nunc & de-
 facto in speciebus dispersum est; secundò in
 statu existentiae objectivae eo modo, quo à no-
 bis concipitur ut totum quoddam positivè in-
 differens ad sua inferiora, quae sub se continet,
 verbi gratia quo concipitur indifferens ad ra-
 tionalitatem & irrationalitatem. Quo prae-
 misso,

II. Quomodo differentia dividat ge-
 nus.

**Probatur prima pars Conclu-
 sionis.** Quia contractio generis per differentias
 in illo statu non est aliud, quam divisio & mul-
 tiplicatio ipsius naturae genericae praecedens ab-
 stractionem omnem intellectus, sed haec contra-
 ctio est realis & à parte rei, ergò & divisio
 est realis, intellige bene ly realis, quia non est
 eo modo quo unum continuum, verbi gratia
 unum lignum dividitur in plures partes inte-
 grantes, quia animalitas verbi gratia non habet
 rationem totius in ordine ad species à parte rei,
 sed potius partis materialis & contrahibilis,
 nec etiam dicitur dividi quasi una esset entitas
 realis ante adventum differentiae, & postea
 scindatur: & per ipsam amittit unitatem suam
 realem, quia non datur talis una natura in exi-
 stens omnibus per indifferentiam; sed dicitur
 idèd dividi, quia una eademq; manens ita con-
 trahitur per unam differentiam, ut distinctam
 ex principis intrinsicis ei non repugnat con-
 trahi per aliam, verbi gratia animalitas ex praec-
 isa sua ratione tam bene per rationalitatem
 contrahitur, quam per brutalitatem.

Probatur etiam secunda pars.

Quia supponit naturam per intellectum abstra-
 ctam, & consequenter supponit illam positivè
 unam per indifferentiam positivam, quatenus
 potens est proximè esse in inferioribus, sicq; per
 intellectum abstracta per eundem dividitur
 quatenus concipitur ut contrahibilis per diffe-
 rentias. Sed

DICES Contra primam partem: Tota es-
 sentia naturae, verbi gratia tota animalitas re-
 peritur in homine, & etiam in equo, ergò non
 est divisa per differentias. R. quidquid sit de
 antecedente distinguendo consequens, non est
 divisa eo modo quo dividitur totum actuale,
 concedo

III.

concedo consequentiam, non est divisa Metaphysicè eo modo quo dividitur totum potentiale in suas partes subjectivas, nego consequentiam. Itaq; hoc nihil aliud est dicere, quàm quòd dentur plures naturæ animalis multiplicatae in speciebus, quæ omnes dicuntur una unitate indifferentiali, & hoc est quod communiter dicitur universale esse totum in quolibet inferiori totalitate essentiali, sed non totaliter, quia ab uno inferiori non desumitur totalitas ejus formalis: quia ut sit totum universale requiruntur inferiora multiplicata ad minus aptitudine. De secundo Differentiæ munere

IV.
Differentia
cum genere
verè compo-
nit speciem.

DICO 2. Differentia cum genere verè componit speciem Metaphysicè, non quidem ex re & re Physicè, sed ex realitate & realitate, ita quod non sit compositio mera rationis ex diversis conceptibus. Ita Scotus 2. d. 3. q. 16. & 1. d. 8. q. 3. Borgius, Lichetus, Zerbius, Fonseca, Molina & quotquot inter gradus Metaphysicos admittunt distinctionem formalem, Contra Nominales: qui sicut nulum admittunt universale, seu naturam communem, ita etiam omnem omnino compositionem negant, & Thomistas qui sicut non admittunt distinctionem formalem, & gradus Metaphysicos tantum distinguunt distinctione rationis ratiocinatae, ita etiam hic dicunt non esse aliam compositionem quàm rationis.

V.

Probatur Conclusio primò.

Ex omnibus illis principiis & rationibus, quibus probavi inter gradus Metaphysicos dari distinctionem formalem, ex quo sequitur: quòd si inter illos est aliqua distinctio, ergò etiam aliqua compositio, quia compositio dicitur esse distinctorum unio, ergò quæ ratione illa distinguuntur, eà etiam ratione componuntur.

VI.

Probatur Conclusio secundò.

Illà est vera compositio, quæ datur in aliis à Deo, ipsiq; & ejus summæ simplicitati repugnat, sed compositio Metaphysica est talis, ergò illa erit vera & aliquomodo realis, & non præcisè rationis: quia hæc non tollit simplicitatem à parte rei, Confirmatur hæc ratio: Quia ad salvandam compositionem Metaphysicam in natura creata, non sufficit ipsam esse resolvablem in conceptum proprium & communem cum fundamento in re ab intellectu inadæquatè concipiente; Quia tunc Deus etiam esset Metaphysicè compositus, cum etiam ipse resolvi possit ab intellectu sic concipiente in conceptum communem & proprium, quia etiam Deus convenit cum creaturis in gradibus transcendentalibus entis, substantiæ, spiritus, viventis, quæ similitudo poterit esse fundamentum abstractionis talis.

Probatur Conclusio tertio.

Ad compositionem realem, prout contra distinguitur à compositione rationis, duo requiruntur: nempe ut componentia, vel realiter distinguantur ut contingit in Physicis, vel saltem quòd illa non sint perfecte eadem inter se, quòd tunc contingit, quando illa non ex suis rationibus identificantur, sed tantum in quantum uniantur tertio, cui realiter sunt idem: deinde requiritur quòd una pars ex componentibus debeat habere rationem potentia, & al-

tera rationem actus, sed istas duas conditiones & requisita habent conceptus generis & differentia, ergò inter ipsa vera intercedit compositio: major patet: probatur mi. Quia licet isti duo gradus non distinguantur realiter, quòd requirit compositio Physica, tamen identitas eorum non est ex rationibus formalibus, sed tantum ratione illius tertii in quo uniantur & identificantur ita ut tantum sint eadem inter se quatenus sunt realiter identificata tertio illi, à quo si abstrahantur non manet sufficiens ratio identitatis, unde non valet dicere animalitas est rationalitas, sed bene in homine animal est rationale: Deinde habent etiam conditionem secundam, quia secundum Aristot. 7. Met. 42. & 43. idè ex genere & differentia resultat species, per se una, quia gradus genericus habet rationem potentialis & contrahibilis: gradus autem differentialis rationem contrahentis & determinantis. Hæc pro duobus differentiæ muneribus explicandis dicta sufficiant ut ad tertium accedam & expediam, quamvis futius deberem: brevius facio, &

DICO 3. Genus non includit in conceptu suo formali differentiam inferiorem, nec etiam differentiam superior differentiam inferiorem. Hæc conclusio sicut & sequens deducuntur quoq; ex principiis de distinctione formali. Probatur tamen breviter; Quia potest quis habere perfectissimum conceptum generis & differentia superioris, verbi gratia animalis & sensitivitatibus nullo modo concipiendo rationalitatem, vel hominem, ergò nec genus, nec differentia superior includunt formaliter in suo conceptu inferiora: Consequentia patet: probatur aut perfectissimus conceptus animalis est, quòd sit substantia vivens, potens sentire, nec aliud requiritur ut concipiatur animal, sed talis conceptus habetur absq; eo, quòd concipiatur rationalitas: ergò &c.

DICO 4. Differentia inferior non includit in conceptu suo formali genus, aut differentiam superior. Hæc non modo est Doctoris, verum etiam ex Aristotele clarè deducitur 4. Top. cap. 2. & lib. 6. cap. 3. & 3. Met. 10. & lib. 11. cap. 1. in quibus locis diversissime docet genus non esse de essentia differentiarum, ergò sequitur inde; ergò differentia non includit in se genus, si enim sensibile esset de ratione rationalitatis, etiam animal erit de essentia ejus. Probatur Conclusio, vel rationalitas, vel includit solum animal formaliter, vel includit aliquid aliud præterea, si solum animal, ergò homo nõ distinguitur à bruto per rationalitatem, & brutum tam bene habebit rationalitatem, quàm homo; si aliquid ulterius: quæro, utrum illud quod ulterius dicit, includat animal formaliter, si sic, rursus quaerendum est aliquid includat ultra animal, & sic dabitur processus in infinitum; si non, tunc dabitur status in aliquo quòd non includit animal, & hoc vocatur differentia contractiva animalis & quòd dicitur non includere animal formaliter, quòd est intentum. Deinde sequitur quòd rationalitas esset animal formaliter, quia sic non esset differentia animalis, quia animal non est differentia sui ipsius, ergò non includit illa formaliter. Deniq;

Deniq; Quia per rationalitatem formalitèr consideratam intelligitur id, per quod præcisè & formalitèr distinguitur à bruto, & reperitur in homine, sed per nihil quod includit animal ut ipsum includit, distinguitur homo præcisè à bruto, quia animal reperitur in bruto, ergò rationalitas non includit formalitèr animal, aut differentiam superiorem. Sed contra Conclusionem

Opponitur. 1. **Authoritas Aristotelis** pluribus in locis 7. Met. cap. 43. ubi ad differentiam tria requirit: Primum quòd in definitione parium referat utrum omnes differentie superiores ponantur, vel solum ultima: quia ultima includit omnes. Secundum differentiam esse totam rei substantiam adeoq; si hæc ponitur alia superaddi nequeunt, quia alias committeretur negatio. Tertium quod ad inveniendam aliquam differentiam ultimam aliquis speciei, debemus dividere superiorem per duas differentias oppositas. R. cum Doctore Aristotele ibi tantum assignare duplicem definiendi modum: per supremum scilicet genus, & omnes differentias, vel per proximam & ultimam differentiam, hic dicit quòd in definitione per genus proximum parium referat, licet non ponantur omnes alie differentie superiores: quia omnes includit genus proximum, non verò quòd differentia ultima eas includit, nisi solum materialitèr & identicè. Cum verò dicit differentiam esse totam speciei substantiam, intelligendus est Aristoteles, quod sit completive substantia, quia complet & determinat eam in ultimo esse specifico, non verò quòd sit totalitèr essentia. Tertium quoq; intelligendum est non quòd verè differentia superior dividatur per differentias inferiores oppositas propriè & formalitèr, sed materialitèr tantum & identicè, ratione generis quod constituit.

Arguitur 2. Rationalitas est substantia, ergò includit differentias superiores; probatur ant. quia non est accidens, ergò est substantia cum non detur medium. R. dist. ant. Est substantia identicè concedo, ant. formalitèr, nego ant. & similiter distingo consequens, ergò includit identicè rationes superiores, concedo consequentiam; formalitèr nego consequentiam.

Infatur Hæc prædicatio est formalis & essentialis, ac per se; rationale est sensitivum, est animal, ergò & illa, ergò non identicè tan-

tum includit rationes superiores, sed etiam formalitèr, sed R. eodem modo quòd supra: scilicet illam prædicacionem veram esse in sensu identico, non verò in formali, id est, secundum præcisam & formalem inclusionem unius in altero.

Urgetur. Sequeretur quòd illæ prædicaciones essent prædicaciones per accidens, sed hoc est falsum, ergò: probatur sequela, quia inter prædicacionem per se & per accidens nulla alia mediat, sed dictæ prædicaciones non sunt per se, ergò sunt & erunt prædicaciones per accidens. R. dist. sequelam ma. sequeretur quòd illæ prædicaciones quibus animal & sensitivum prædicatur de rationali formalitèr sumpto, per accidens accidentalitate prædicabilitatis, concedo sequelam, accidentalitate prædicamenti, nego sequelam. Itaq; ly accidens potest duplicitèr sumi, vel pro accidente prædicamentali, vel pro accidente prædicabili, si primò modo sumatur tunc per accidens genus prædicatur de differentia, quia est extra rationem illius, non verò si sumatur secundò modo, quia tunc spectant ad idem prædicamentum. Adhuc **Arriaga.**

Arguit. Etiam contra Conclusionem nostram, & pugnat esse argumentum insolubile. Non potest concipi rugibile formalitèr, quin concipiatur sensibile & vivens, ergò differentie superiores includuntur formalitèr in inferioribus: ant. probatur. Quia rugitus Leonis est quedam formalis sensatio & actus vitalis, ergò non potest intelligi, quin intelligatur vita & sensibilitas. R. negando ant. ad cuius probationem dist. ant. Rugitus Leonis ut est quidam effectus formalis procedens à ratione formali rugibilitatis, est formalitèr sensatio, nego ant. ut est effectus totius speciei adæquatè concedo ant. & nego consequentiam. Itaq; ex eo quòd rugitus non possit adæquatè intelligi sine sensatione, non plus infertur, quam quòd sicut rugibile in concreto non potest intelligi sine sensibili, & rationale in concreto sine animali, sic rugitus in concreto importat etiam sensationem, cum rugitus non superaddat novam actionem supra sensationem, benè autem addat novam formalitatem à qua tanquam à principio formali procedat, hinc patet etiam ratio negatæ consequentiæ, quia relatio etiam non potest intelligi sine termino, & tamen terminus non includitur in ratione formali relationis.

XI. *Arguit Arriaga.*

DISPUTATIO V.

DE PROPRIO, QUARTO PRÆDICABILI.

QUÆSTIO I.

Quid sit Proprium, quartum Prædicabile.
Ante Resolutionem Notandum primò. Proprium duplicitèr sumi posse, primo modo prout opponitur illi quod dicitur im-

proprium & metaphoricum, unde illud est, quod alicui rei verè & absq; ulla metaphora convenit; secundo modo ut opponitur communi; & est illud, quod ita convenit alicui rei, ut alteri convenire non possit, sic dicitur quòd definitio sit propria definito, hinc videtur im-

